

No. 139

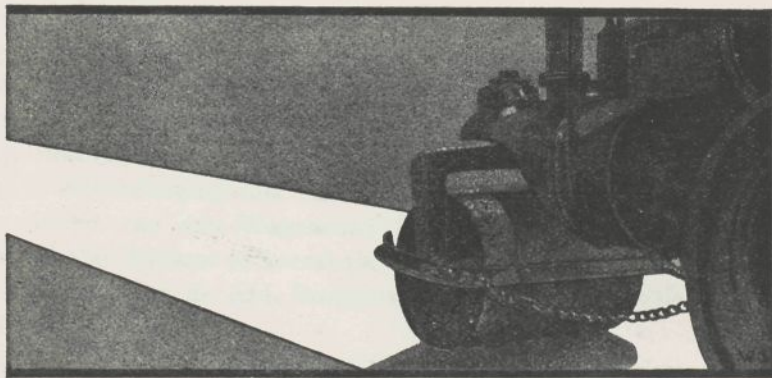
27 - 4 - '35

PUBLICATIE

VAN DE

NEDERLANDSCH-INDISCHE WEGENVEREENIGING

CENTRAAL PROEFSTATION EN STUDIE-
BUREAU OP WEGENGEBIED.

NOTULEN

DER

11de ALGEMEENE VERGADERING

GEHOUDEN OP 18 MAART 1935
IN DE TECHNISCHE HOOGESCHOOL
TE BANDOENG

A.G. NIX & CO. BANDOENG

1914
1915

PUBLICITY

ALBERT AND SCHINDLER
WEGEN VERKEHR

VERKEHR VERKEHR
VERKEHR VERKEHR

VERKEHR

VERKEHR VERKEHR

VERKEHR VERKEHR
VERKEHR VERKEHR

VERKEHR

VERKEHR VERKEHR
VERKEHR VERKEHR
VERKEHR VERKEHR

NOTULEN

der 11de Algemeene Vergadering

gehouden op 18 MAART 1935 in de
Techn. Hoogeschool te Bandoeng.

AGENDA:

1. Notulen der algemeene vergadering van 9 April 1934.
2. Verslag van den voorzitter over 1934.
3. Goedkeuring der jaarrekening over 1934 en der balans op ult. '34.
4. Bestuurs-verkiezingen.
 - a. Bekrachtiging der tusschentijdsche benoemingen van de leden van den Wegenraad: ir. R. Heida (Directeur van Publieke Werken te Soerabaja) en ir. H.J.L.M. van de Meerendonk (Hoofd van de Afd. Bruggen, Wegen en Landsgebouwen v/h Dept. V. & W.).
 - b. Verkiezing van een voorzitter.
 - c. Verkiezing van een lid van den Wegenraad.
 - d. Benoeming van ir. W.H.A. van Alphen de Veer tot eerelid der N. I. W. V.
5. Begrooting voor 1935.
6. Voordracht van ir. M. F. Adams, Ingenieur van den Provincialen Waterstaat van WEST-JAVA over:

De buitenweg in de Ver. Staten van Noord-Amerika.

7. Rondvraag.

Aanwezig zijn de leden van den Wegenraad :

Gen. Maj. L. C. A. van de Kastele, Inspecteur der Genie, voorzitter; prof. ir. J. J. I. Sprenger, Hoogleeraar a/d Techn. Hoogeschool, ondervoorzitter; Jhr. ir. C. Ortt, Hoofdingenieur der N. I. W. V., secretaris-penningmeester; benevens: ir. J. Adriaanse, Hoofdingenieur v/d Prov. Waterstaat v. Midden-Java; G. van Galen Last, Hoofd der Technische Diensten der Gemeente Bandoeng; ir. J. W. Haag, Hoofd v/d Technischen Dienst der S. S. en T.; ir. R. Heida, hoofd van Publieke Werken te Soerabaja; ir. J. J. Jonker, Hoofd v/d Prov. Waterstaat v. WEST-JAVA; ir. H. J. L. M. van de Meerendonk, Hoofd der Afd. Bruggen, Wegen en Landsgebouwen v/h Dept. van Verkeer & Waterstaat; en J. M. H. Timmermans, Directeur van Gemeentewerken te Batavia.

Als vertegenwoordigers van gewone leden zijn tegenwoordig :
Ir. H. J. L. M. van de Meerendonk voor de Regeering v. Ned. Indië

Ir. W. Lammers	„ „	Prov. Oost-Java.
Ir. J. J. Jonker	„ „	West-Java.
Ir. J. Adriaanse	„ „	Midden-Java.
Ir. R. Heida	„ „	Gemeente Soerabaja
J. M. H. Timmermans	„ „	Batavia.
Mr. J. M. Wesselink	„ „	Bandoeng.
Jhr. ir. G. Schimmelpenninck	„ „	B. P. M.
J. D. van Horn	„ „	Socony.
M. H. Bake	„ „	firma Lindeteves-Stokvis.
Ir. E. J. van der Beek	„	het Sultanaat Djokjakarta en Pakoe Alamsche Rijk.
Ir. R. M. Sarsito	„ „	Rijk Soerakarta.
L. J. M. Burgemeestere	„ „	Reg. Bandoeng.
Ir. M. M. C. Posno	„ „	Batavia.
J. V. E. Barkmeyer	„ „	Mr. Cornelis.

Voorts waren vele waterstaatsingenieurs, andere technici en belangstellenden op wegengebied aanwezig.

De voorzitter, gen. maj. L. C. A. van de Kasteele, opent te 9 uur v.m. de vergadering met een woord van welkom tot de aanwezigen. Spreker memoreert, dat de thans te houden 11de jaarvergadering, de eerste 10-jarige periode in het bestaan der vereeniging afsluit. Van een feestelijke herdenking heeft het bestuur onder de huidige omstandigheden echter gemeend te moeten afzien. Het was buitendien zelfs genoodzaakt aan de oorspronkelijke bij de oprichting gekoesterde plannen, tot het houden van een Wegencongres, ongeveer samenvallende met het 10-jarig bestaan der Vereeniging, geen uitvoering te geven. De voor dat doel in een z.g. Congresfonds afgezonderde gelden dienen thans noodzakelijk behouden te blijven voor de algemeene reservemiddelen.

Spreker wil echter niet nalaten een terugblik te werpen op het afgeloopen tijdperk, waarin vier namen door hun verbondenheid met het vereenigingswerk in het bijzonder op den voorgrond treden. In de eerste plaats die van Bosscha, aan wiens royale houding en voortdurende belangstelling de vereeniging in de eerste periode van haar bestaan uitermate veel te danken heeft gehad.

Men denkt vervolgens onmiddellijk aan prof. van Breen en prof. van Alphen de Veer, beiden oprichters en eerste leden der Vereeniging en voornaamste steunkrachten, door wier enthousiasme en daadkracht de N. I. W. V. uitgegroeid is tot de organisatie, die zij thans is. Aan de bekwame leiding en het groote inzicht van prof. van Breen heeft de vereeniging zeer veel te danken, terwijl prof. van Alphen de Veer zijn groote kennis op materiaalgebied steeds ongereserveerd voor de N. I. W. V. beschikbaar heeft gesteld. Als vierde naam noemt spreker die van den tegenwoordigen secretaris-penningmeester, den heer Ortt, wiens naam men welhaast vereenzelvigen kan met die der Vereeniging. Voor spreker is de heer Ortt voortdurend een steun geweest bij de leiding der organisatie. Spreker brengt den heer Ortt dank voor alles wat hij voor de N. I. W. V. heeft verricht.

In het bestaan der Vereeniging onderscheidt spreker een eerste periode van opbouw, onder het leiderschap van prof. van Breen, waarin de N.I.W.V. tot ontwikkeling kwam en haar bestaansrecht kon aantoonen, en een tweede periode na 1930, waarin zij de verkregen reputatie door gestage voorzetting van haar arbeid wist te bevestigen en zich mocht verheugen in de groeiende waardeering van de zijde der wegbeheerders. In deze tweede periode kwam nog een uitbreiding tot stand door den bouw en in bedrijfstelling van het laboratorium, dat een noodzakelijk onderdeel van de outillage der vereeniging vormt. Spreker staat hierbij een oogenblik stil, duidelijk makende, dat de taak van dit op research-werk en uitgebreid serie-onderzoek gerichte laboratorium een bijzonderen opzet vereischte, waaraan het Lab. voor Materiaalonderzoek van het toenmalige Dept. v. B.O.W. niet zou hebben kunnen voldoen zonder bepaalde uitbreiding. Met volledige instemming en medewerking van prof. van Alphen de Veer werd dan ook indertijd tot de inrichting van een eigen laboratorium der N.I.W.V. besloten. Het praktijkonderzoek op de proefbaan, waaruit reeds veel nuttige leering is getrokken, moest helaas in de laatste jaren om financieele redenen achterwege blijven. Het is echter niet onmogelijk, dat in de naaste toekomst tot een gedeeltelijke weder-ingebruikstelling van de proefbaan, welke matige exploitatiekosten zal vorderen, kan worden overgegaan.

De regelmatige voortzetting van het N.I.W.V.-werk is overigens in de laatste jaren in alle opzichten wel zeer bemoeilijkt geworden. Een verblijdend teeken is het dus thans, dat de besturen der drie provincies in principe er toe besloten, hunne bijdragen aan de Vereeniging vast te stellen als een bepaald percentage van de uitgaven op wegengebied. Werd dit voorbeeld door alle wegbeheerders gevolgd, dan zou, wellicht zelfs bij een percentagecijfer kleiner dan 0,5 een inkomsten-totaal worden verkregen, dat de N.I.W.V. in staat zou stellen aan

haar nuttige taak in alle opzichten ten volle te beantwoorden.

De reorganisatie, welke in 1933 werd doorgevoerd, riep een beteren toestand in het leven, n.l. doordat aan de werkelijke belanghebbenden, de wegbeheerders, als leden der Vereeniging, het invloed oefenen op den gang van zaken werd mogelijk gemaakt. Het is mogelijk, dat in een enkel onderdeel daarvan, n.l. het stemrecht der onderscheiden leden, nog nadere wijzigingen noodig zullen blijken. Deze kwestie is door een der leden aan de orde gesteld en zal t. z. t. in behandeling moeten worden genomen. Spreker wil ten aanzien hiervan opmerken, dat hij persoonlijk het ontnemen van het stemrecht aan de bestuursleden betreuren zou, wijl het hem onjuist voorkomt de personen, die con amore het bestuurswerk verrichten, elken directen invloed op een te nemen beslissing te onthouden, welke wel verleend wordt aan leden, die per jaar f 50,— aan contributie bijdragen.

Omtrent het werk der Vereeniging, aldus spreker voortgaande, verneemt men wel eens de opmerking, dat dit te weinig naar buiten treedt en zich te weinig bezig houdt met de vraagstukken, voor welke wegbeheerders, in verband met de toepassing van nieuwe materialen e.d., in de naaste toekomst gesteld kunnen worden. Men dient hierbij dan te bedenken, dat ook het bestuur wel gaarne anders zou willen, doch de personeelsbezetting de grenzen van het mogelijke bepaalt. Het bureau bereiken vele verzoeken om inlichting en voorlichting op allerlei gebied, welke directe beantwoording vereischen; er blijft zodoende slechts een deel van den beschikbaren tijd over voor vooruitwerken. Men houde in het oog, dat het N.I.W.V.-werk, vooral indien het op de praktijk gerichte research-werk kan worden uitgezet, mogelijkheden schept tot het verkrijgen van belangrijke besparingen, en zie daarin dan ook voldoende rechtvaardiging voor zoodanigen financieelen steun als noodig is om dit instituut ten volle

aan zijn doel te doen beantwoorden. Het ligt op den weg van hen, die nut zien in het N.I.W.V.-werk, tot meerdere bekendheid daarvan en zodoende tot een mogelijke verbetering der inkomsten bij te dragen.

Spreker beëindigt zijn openingswoord vervolgens met het uitspreken van zijn dank aan de Technische Hoogeschool voor de verleende gastvrijheid in haar gebouwen en gaat dan over tot behandeling der agendapunten.

De vergadering toont door applaus hare instemming met het gesprokene.

De voorzitter stelt vervolgens punt 1 der agenda aan de orde.

1. *Notulen der Algemeene Vergadering.*

Er worden geen opmerkingen gemaakt betreffende deze notulen, die vervolgens ongewijzigd worden goedgekeurd en gearresteerd.

2. *Verslag van den voorzitter over 1934.*

Het jaarverslag, gepubliceerd als Alg. Publicatie no. 137, geeft geen aanleiding tot bijzondere opmerkingen en wordt ongewijzigd goedgekeurd.

De heer Lammers, vertegenwoordiger ter vergadering van de Provincie Oost-Java, verzoekt vervolgens het woord voor eenige algemeene opmerkingen in verband met het werk der vereeniging. Spreker vestigt de aandacht op de verdeeling der bedragen in de begrotingen 1930 en 1935 over de posten laboratoriumproeven en praktijkproeven. Men constateerde van 1930 op 1935 een vermindering met ruim f 10.000 op den post praktijkproeven, tegenover een zeer geringe vermindering op den post laboratoriumproeven. Hieruit volgt dus, dat de gevonden bezuinigingen het sterkst drukken op de praktijkproeven, hetgeen spreker geen goede tactiek noemt.

Er is aanleiding in overweging te geven, de uitgaven voor laboratoriumproeven te verminderen ten voordeele van de posten reiskosten en praktijkproeven, teneinde o.m. den secretaris-penningmeester in de gelegenheid te stellen veelvuldiger contact te zoeken met de kleinere wegbeheerders, op het terrein de zich voordoende mogelijkheden tot besparing na te gaan en zodoende hen te overtuigen van het rechtstreeksche nut, dat de Wegenvereniging kan bieden. De publicaties spreken n.h.v. niet voldoende rechtstreeks tot de technici, die met het eigenlijke werk te maken hebben.

De voorzitter dankt den heer Lammers voor de suggestie. Spreker moet er echter op wijzen, dat er niet zoo'n groote wanverhouding bestaat tusschen de uitgaven voor laboratorium- en praktijkproeven op de begrooting 1935 als de cijfers door den heer Lammers genoemd zouden doen vermoeden.

Ten eerste is in den post voor praktijkproeven op de begrooting van 1930 een belangrijk bedrag opgenomen, voor verbetering der baan-installatie, dat in latere begrootingen voor praktijkproeven natuurlijk niet meer voorkomt. Vervolgens dient er op gewezen, dat in de post voor praktijkproeven niet is opgenomen een aandeel der salarissen van ingenieur en hoofdingenieur, die deze proeven leiden; ware dit wel gedaan, dan zou het voor praktijkproeven gestelde bedrag belangrijk grooter zijn geweest. Verder dient men in het oog te houden, dat de lab. proeven niet iets op zich zelf staands zijn, doch onmiddellijk verband houden met de praktijkproeven. Zij vormen de basis, waarop de praktijkproeven berusten, en zijn overigens in geen deele toegespitst op zuiver wetenschappelijke theoretische problemen, doch veeleer direct op de praktijk gericht. De onderscheiding lab. proeven en praktijkproeven is dus in werkelijkheid niet scherp te trekken, zij vullen elkander wederkeerig aan. Het voor lab. proeven uitgetrokken bedrag kan dan ook niet zonder nadeel, i. c. voor de praktijkproeven aanzienlijk worden verminderd. Spreker deelt echter mede,

dat op de jongste vergadering reeds besproken is de mogelijkheid om de proefbaan gedeeltelijk in werking te stellen, b.v. voor het nemen van proeven onder uitsluitend grobakverkeer. Dit vergt geringere exploitatiekosten, zoodat het plan mede in verband met het betrekkelijk lage nadeelig saldo (ad. f 2400,-) der begrooting '35 wellicht in het loopende jaar nog tot uitvoering zou kunnen komen.

Spreker is het tenslotte met den heer Lammers volkomen eens, dat meerder persoonlijk contact van het bureau met de buitenwereld een groot voordeel zou zijn. Dat het bestuur dit inzag is ook reeds tot uitdrukking gekomen in de verhooging tegenover 1934 van de post reiskosten met f 250,—. Men dient echter in 't oog te houden, dat het reizen niet alleen geld, doch ook tijd kost en de laatste is al zeer krap bemeten. Het bestuur geeft gaarne de verzekering in de door den heer Lammers gewezen richting, welke het zelf reeds als de juiste zag, het mogelijke te zullen doen.

De heer Lammers is met deze uiteenzetting volkomen bevredigd.

De heer ir. Karsten wil de urgentie accentueeren van meerdere bekendmaking van het werk der Wegenvereeniging bij de leden der Locale Raden, die ten slotte over de bijdragen te zeggen hebben. Van die zijde is spr. er wel eens opmerkzaam opgemaakt, dat men daarvan onvoldoende op de hoogte is. Tevens meent spr. dat er meer de aandacht gevestigd kan worden op de gelegenheid tot het inwinnen van technische adviezen bij het Vereenigingsbureau; het is spreker uit eigen ervaring bekend, dat de bestuurders en technici van sommige ressorten hieromtrent dikwijls niet op de hoogte zijn. Persoonlijk contact van den secr. penningmeester met de ressorten is in dezen van veel belang.

De voorzitter dankt den heer Karsten voor zijn opmerking in het belang der Vereeniging en verwijst voor wat sprekers opinie aangaande het nut van het bedoelde persoonlijk contact betreft naar zijn antwoord aan den vorigen spreker.

Wat betreft het verleen van kosteloze adviezen wees spreker er op, dat deze adviezen steeds met zorg zijn en zullen worden behandeld. Indien echter door sterke propageering van dit onderdeel van het vereenigingswerk het aantal van dergelijke adviezen zich zeer zou uitbreiden, zou hierdoor bij de huidige werkcapaciteit van het bureau in het gedrang kunnen komen het meer fundamenteele gedeelte van de N.I.W.V.-taak: het bestudeeren en aangeven van verbeteringen in en richtlijnen voor meer algemeene vraagpunten, waaruit alle wegbeheerders voordeel kunnen putten.

De heer Lammers merkt op dat in Midden-Java een wel zeer gering aantal regentschappen de N.I.W.V. steunen; deze streek zou dus het eerst voor propagandistische bewerking in aanmerking komen.

De voorzitter spreekt de hoop uit, dat, nu de Provincies ingestemd hebben met het beginsel der evenredige bijdrage, geleidelijk aan de regentschappen zullen volgen. Propagandistisch werk wordt echter zeer bemoeilijkt door de omstandigheid, dat het nut eener bijdrage aan de N.I.W.V. moeilijk in cijfers kan worden aangegeven; men moet zijn verwachtingen ter zake dan ook niet te hoog stellen.

De heer R. Moh. Enoch, directeur van Regentschapswerken te Bandoeng, wijst op de gelegenheid tot het voeren van propaganda op het a.s. te Bandoeng te houden Decentralisatiecongres. Men bereikt daar de groep Gecommitteerden bijkans in haar geheel.

De voorzitter dankt den heer Enoch voor deze suggestie en deelt mede, dat het inderdaad het voornemen is de gelegenheid van het Decentralisatiecongres zoo mogelijk te benutten om aan het werk van de vereeniging meerdere bekendheid te geven.

De heer Karsten deelt als voorzitter der commissie van voorbereiding voor de sociaal-technische sectie van het congres mede, dat de heer ir. Ortt werd uitgenoodigd een voordracht te houden over crisis-onderhoud van wegen.

De voorzitter hoopt, dat zal worden toegestaan aan deze voordracht een eenigszins propagandistische strekking te geven.

De heer Karsten antwoordt, dat de heer Ortt niet in zijn kwaliteit als hoofdingenieur der N. I. W. V., maar persoonlijk is uitgenoodigd, doch dat vanzelfsprekend bij de keuze van dezen spreker men er op gerekend heeft dat door zijn voordracht ook op het vereenigingswerk de aandacht zal worden gevestigd.

De voorzitter gaat thans over tot de behandeling van punt 3 der agenda.

3. *Goedkeuring der jaarrekening over 1934 en balans op ultimo '34*

De jaarstukken worden zonder nadere opmerkingen goedgekeurd.

4. *Bestuurs-verkiezingen.*

De op de agenda vermelde voorstellen t. w.

a) bekrachtiging der tusschentijdsche benoemingen van de leden van den Wegenraad :

ir. R. Heida — Dir. v. Publieke Werken te Soerabaja en

ir. H. J. L. M. v/d Meerendonk — Hoofd der Afd. Bruggen en Wegen v/h Dept. v. V. & W.

b) verkiezing tot voorzitter van
luitenant-kolonel G. J. F. Statius Muller ;

en c) verkiezing tot lid van den Wegenraad van
den heer ir. W. J. Th. Amons — Hoofd v/h Lab. v. Materiaalonderzoek v/h Dept. v. Econ. Zaken.
in de plaats van prof. ir. W. H. A. van Alphen de Veer
worden bij acclamatie aanvaard.

De voorzitter wenscht daarop den heer Statius Muller geluk met zijn benoeming tot voorzitter eener organisatie, die veel in het belang dezer gewesten kan doen. De taak welke men daarmee op zich neemt, aldus spreker, lijkt niet gemakkelijk ; men kan echter verzekerd zijn van krachtigen steun bij de

overige leden van het bestuur, inzonderheid de beide leden van het Dag. Bestuur.

d) *Benoeming tot eerelid van prof. ir. W.H.A. van Alphen de Veer.*

De voorzitter stelt vervolgens punt 4 d aan de orde, dat aan de leden schriftelijk als suppletoir agendapunt is bericht. Het betreft een voorstel van het bestuur tot benoeming als eerelid der N.I.W.V. van prof. ir. W.H.A. van Alphen de Veer.

Spreker deelt mede, dat het bestuur gemeend heeft de buitengewone verdiensten van prof. van Alphen de Veer voor de N.I.W.V., waarvan hij, zooals spreker reeds in zijn openingswoord aanduidde, medeoprichter en gedurende tien achtereenvolgende jaren een steunpilaar geweest is, op uitzonderlijke wijze te moeten waardeeren met de hoogste onderscheiding, welke de Vereeniging kan verleen, n.l. de benoeming tot eerelid.

De vergadering geeft door applaus haar bijval met dit voorstel te kennen.

De voorzitter deelt mede, dat prof. van Alphen de Veer na afloop der vergadering telegrafisch mededeeling van zijn benoeming tot eerelid zal worden gedaan.

5. *Begrooting voor 1935.*

De voorzitter deelt mede, dat het op de ontwerp-begrooting der inkomsten over 1935 als bijdrage der drie Java-provincies voorkomende bedrag van f 16.500,— nog niet definitief is toegesegd. Spreker licht den gang van zaken nader als volgt toe.

Nadat de Provincies Oost- en West-Java in beginsel hadden ingestemd met een bijdrage tot een bedrag van 0,5% der wegenbegrooting op voorwaarde, dat ook Midden-Java dit beginsel zou aanvaarden, werd van het bestuur der laatstgenoemde Provincie mondelinge toezegging ontvangen, dat hierop kon worden gerekend. Na het afdrukken van het jaarverslag werd echter de mededeeling ontvangen, dat het betreffende voorstel, gesteund door het College van Gedeputeerden, in

de eerstvolgende vergadering van den Provincialen Raad op 29 Maart in behandeling zou worden gebracht. De beslissing op het voorstel is dus van de stemming in deze Raadsvergadering afhankelijk; de bijdragen der beide andere provincies hangen daar onmiddellijk mede samen.

Spreeker stelt voor, dit punt thans niet nader in beschouwing te nemen en de begrooting van inkomsten zooals zij is opgesteld voorloopig te aanvaarden.

Wat betreft de begrooting der uitgaven wijst spreker er op, dat het raadzaam is het reservefonds in de gegeven omstandigheden niet zwaarder te belasten. Aan liquide middelen moet bovendien wel ca. f 10.000,— beschikbaar blijven, opdat de Vereeniging aan haar verplichtingen zal kunnen voldoen, wanneer de uitbetaling der bijdragen gebeurlijk stagneert.

Daar geen der aanwezigen opmerkingen te maken heeft over bepaalde begrootingsposten wordt de begrooting in haar geheel zonder hoofdelijke stemming goedgekeurd.

7/ Rondvraag.

De voorzitter stelt thans punt 7 der agenda aan de orde, na afloop waarvan zal worden gepauzeerd.

Luit. Kol. G. J. F. Statius Muller verkrijgt het woord en zegt de vergadering dank voor het in hem gestelde vertrouwen, blijkend uit zijne benoeming tot voorzitter der Vereeniging. Spreeker zal gaarne zijn beste krachten geven in het belang van het vereenigingswerk en hoopt met den steun der overige leden van het bestuur iets goeds voor de organisatie tot stand te kunnen brengen.

De heer Lammers neemt daarna het woord om namens de vergadering en, waar spreker vertrouwt, namens alle leden der vereeniging den aftredenden voorzitter te huldigen voor de voortreffelijke leiding, die generaal van de Kastelee aan de N. I. W. V. heeft weten te geven. De heer Lammers, die hier-

van persoonlijk kon getuigen, wees er op, hoezeer naast den technischen arbeid, die in de vereeniging wordt verricht, het evenzeer voor haar onmisbaar is geleid te worden door iemand die organisatorische bekwaamheid en economisch inzicht der te behandelen vraagstukken weet te vereenigen met een warme belangstelling voor het wegevraagstuk, zooals bij den aftredenden voorzitter dit het geval was. Uit naam der N.I.W. V. dankt de heer Lammers generaal van de Kastele voor zijn leiding der N.I.W. V. en wenscht hem het beste toe met zijn reis naar en verblijf in het moederland.

De vergadering geeft door warm applaus blijk van hare instemming met het gesprokene.

De voorzitter dankt voor deze waardeerende woorden. De collegiale samenwerking in den kring van het bestuur had voor spreker steeds een groote charme en deed hem met genoegen het voorzitterschap over de vele vergaderingen aanvaarden, terwijl het nuttige werk, dat de Vereeniging voor Indië verricht, het hem bovendien tot een voorrecht maakte daaraan deel te hebben. Sprekers bijzondere dank gaat uit naar zijn directe medewerkers in het dag. bestuur, de heeren Sprenger en Ortt met wie hij in talrijke bijeenkomsten de belangen der organisatie naar beste vermogen heeft behartigd. Met het uitspreken van de hoop, dat de N. I. W. V. moge uitgroeien tot een volledig toegerust proefstation, dat zijn taak in vollen omvang zal kunnen vervullen tot het welzijn van Ned.-Indië, sluit spreker vervolgens het eerste gedeelte der 11de Algemeene Vergadering.

Pauze

Na de pauze geeft de voorzitter met een korte inleiding het woord aan den heer ir. M. F. Adams, ingenieur van den Provincialen Waterstaat van West-Java, voor het houden van zijn aangekondigde voordracht over het onderwerp:

De buitenweg in de V. S. van Noord-Amerika¹⁾

Korte weergave dezer voordracht.

De spreker begint met te kennen te geven, dat met het begrip buitenweg, voor zoover als hij die zal behandelen, bedoeld wordt de verbindingsweg tusschen twee centra, hier te lande dus eenigszins te vergelijken met den provincialen of regentschapsweg — geheel landelijke wegen (dessawegen) blijven dus buiten beschouwing.

Na een historische inleiding omtrent de ontwikkeling van het wegennet in Amerika wordt nader ingegaan op de organisatie van het wegbeheer aldaar. In elke staat is dit zelfstandig en v. n. geconcentreerd in het „State Highway Department”. Door een systeem van federale subsidies der bondsregering, die slechts verleend worden voor zoover de betrokken wegenplannen door het „Bureau of Public Roads” van de federale regering zijn goedgekeurd, wordt echter een zekere mate van eenheid in het wegennet verkregen.

Vervolgens wordt de nummering en bebakening der wegen behandeld, welke geheel op gemak voor het moderne snelverkeer is ingericht, waarna spreker komt tot de normale eischen, die tegenwoordig in Amerika aan den buitenweg worden gesteld en de constructie-wijze daarvan. Men baseert zich daar op een gemiddelde rijsnelheid van 75 km/h op vlakke wegen en op 40 km/h in bochten. In de meeste gevallen acht men daarvoor noodig en voldoende twee verkeersbanen van elk 3,00 m breed, waarnaast licht verharde bermen (voor stilstaande voertuigen) van 1,80 m breed. In bochten heeft men aan de buitenzijde gewoonlijk vangconstructies van langs palen gespannen stalen kabels.

*) Deze voordracht wordt in extenso gepubliceerd in het tijdschrift „De Ingenieur in Nederlandsch-Indië”. Een overdruk daaruit zal aan de leden worden rondgezonden.

Inzake het weglichaam legt spreker er den nadruk op, dat men hieraan in de U. S. A. groote zorg besteedt; zoowel in afwatering als draineering wordt grondig voorzien en geen asphalteering ondernomen als op deze primaire punten de weg niet aan de gestelde eischen voldoet.

Wat constructie der verharding aangaat wordt aldaar, hetzij het watergebonden aggregaat betreft, hetzij het een bitumineus product aangaat, overal gebezigd een mengsel, waarin de grootere en kleinere minerale stukken (grind of steenslag en zand) en het bindmiddel (klei dan wel asphalt) vooraf innig gemengd wordt, waarna dit mengsel op den weg (door wals of verkeer) wordt geconsolideerd — een methode dus die verschilt van het hier gebruikelijk inwalsen van steenslaglagen, waar eerst alleen de groote stukken worden gecompriëerd en pas daarna het fijne materiaal wordt toegevoegd. De spreker geeft daarna aan de onderscheiden manieren, waarop in dit Amerikaansche systeem asphalteren wordt uitgevoerd.

Ten slotte behandelt spreker uitvoerig het „aanzien” van de wegen.

Daar de bewoning van het platte land schaarsch is, zijn de wegen meest stil; het verkeer omvat alleen motorvoertuigen; wegboomen komen niet voor. De bebakening is uitmuntend, maar km-palen ontbreken. Bruggen en duikers zijn steeds breed uitgevoerd, zoodat ze geen obstakel op den weg vormen. Van verkeerslijnen op de verharding wordt een nuttig gebruik gemaakt tot leiding van het verkeer. Spreker geeft voorbeelden van goede en slechte toepassing van dergelijke lijnen.

Ten slotte onderwerpt spreker de economie der Amerikaansche wegen aan een korte beschouwing, waarbij blijkt dat, hoe goed technisch men daar de wegen verzorgt, de economische opzet der verdeling van beschikbare middelen over het geheele wegennet niet altijd even gunstig is — „overbuil-

ding" van een betrekkelijk klein percentage van het wegennet, waartegenover de rest nog op veelal laag peil staat.

De voordracht werd door een groot aantal lichtbeelden verduidelijkt.

Deze belangwekkende voordracht wordt met zeer veel belangstelling gevolgd, terwijl aan het slot de vergadering haar interesse in het gesprokene duidelijk laat blijken.

Enkele vragen omtrent dit onderwerp worden doorspreker nog nader behandeld.

De voorzitter zegt daarop ir. Adams namens de vergadering dank voor de interessante en boeiende wijze, waarop hij zijn ervaring in Amerika wist weer te geven.

Niets meer aan de orde zijnde sluit de voorzitter dan om 12.30 de vergadering met dankzegging aan de aanwezigen voor hun opkomst en belangstelling.

t,

n

t

n

t

n

k

-

n

n

